

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN a.i.

Ter griffie van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 9 september 1957.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke
goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onder-
worpen, kan door of namens de Kamer of door ten
minste vijftien leden der Kamer te kennen worden ge-
geven uiterlijk op 9 oktober 1957.

's-Gravenhage, 9 september 1957.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 62, lid 2, en
onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de
Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng
hiernevens over te leggen de op 31 oktober 1956 te Bonn
tussen de Nederlandse Regering en de Duitse Bondsregering
gewisselde nota's betreffende de wedertoepassing van het op
11 mei 1920 te 's-Gravenhage tussen de Nederlandse en de
Duitse Regering gesloten Verdrag nopens crediet en steenkolen
(*Trb.* 1957, 56).

Tevens gelieve U Hoogedelgestreng aan te treffen een toe-
lichtende nota bij de in genoemde nota's vervatte overeenkomst.

De bepalingen der overeenkomst, die, wat het Koninkrijk der
Nederlanden betreft, slechts geldt voor Nederland, zijn in wer-
king getreden op 31 oktober 1956.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

W. DREES.

Toelichtende nota

Op 10 oktober 1950 stelden de diplomatieke vertegenwoor-
digers van de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van
Groot-Britannië en Noord-Ierland en de Verenigde Staten van
Amerika de Nederlandse Regering in kennis van een beslissing
van hun respectieve Ministers van Buitenlandse Zaken, waarbij
de toenmalige Geallieerde Hoge Commissie voor Duitsland de
bevoegdheid verkreeg vóór de tweede wereldoorlog met het
Duitse Rijk gesloten verdragen geheel of ten dele toepasselijk
op en verbindend voor de Bondsrepubliek Duitsland te ver-
klaren.

Gevolg gevend aan een desbetreffende uitnodiging, heeft de
Nederlandse Regering daarop aan de Hoge Commissie enige
lijsten doen toekomen, bevattende een aantal verdragen, waar-
van zij de hernieuwde of — voor wat betreft die verdragen, die
gedurende de oorlog van kracht waren gebleven — voort-
gezette toepassing van belang achtte.

Op een dezer lijsten kwam voor het Verdrag nopens de ver-
lening van crediet en de uitvoer van steenkolen, welk verdrag
voor de Nederlandse en Duitse Regering op 11 mei 1920 te
's-Gravenhage is ondertekend en waarvan de Nederlandse en
de Duitse tekst zijn afgedrukt in *Stb.* 1921, 31 (Zie voor aan-
vullingen en wijzigingen *Stb.* 1926, 348, *Stb.* 1934, 18, *Stb.*
1936, 99 M, en *Stb.* 1938, 19).

Gedurende de tweede wereldoorlog, met name na 10 mei
1940, was de uitvoering van genoemd verdrag gestagneerd,
zonder dat dit overigens naar Nederlandse rechtsopvatting de
verbindendheid der bepalingen teniet kon doen.

Nadat enkele hinderpalen waren overwonnen, deed de
Geallieerde Hoge Commissie op 20 juni 1952 aan de Duitse
Bondsregering officieel weten, dat Nederland prijs stelde op
de wedertoepassing van het verdrag. Na herhaalde demarches
van Harer Majesteits ambassadeur te Bonn heeft de Bonds-
regering zich eerst bij het bezoek van Minister Von Brentano
in maart 1956 bereid verklaard haar medewerking hiertoe te
verlenen, hetgeen ten gevolge heeft gehad, dat op 31 oktober

Aan
de Heer Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal

1956 door de beide Regeringen nota's zijn gewisseld met betrekking tot de wedertoepassing van het verdrag.

Door deze notawisseling zijn, naar uit het onderstaande moge blijken, enige Nederlandse belangen in beginsel veilig gesteld en werd de mogelijkheid geschapen om terstond onderhandelingen aan te vangen over de praktische consequenties, welke bedoeld verdrag thans nog kan hebben. Deze onderhandelingen hebben ten doel het aangaan van één of meer nadere overeenkomsten, waarvan de totstandkoming voor Nederland van groter belang is dan de onderhavige notawisseling zelf.

Nieuwe rechten worden door de wedertoepassing uiteraard niet geschapen; slechts worden reeds bestaande rechten bevestigd en erkend. Ten einde elke twijfel uit te sluiten omtrent het Nederlandse standpunt inzake de niet onderbroken geldigheid van het verdrag, is in de Nederlandse nota expressis verbis een voorbehoud van non-prejudicie te dien aanzien opgenomen.

Het verdrag voorzigt in de verstrekking van een krediet door Nederland ten behoeve van Duitsland, het z.g. „Trefinancierdiedt”, groot 200 miljoen, waarvan 60 miljoen was bestemd voor aankoop van voedsel in Nederland en 140 miljoen voor aankoop van grondstoffen in elk land naar verkiezing (Bijlage A van het verdrag). Hiertegenover verplichtte de Duitse Regering zich o.m. tot zekere levering van steenkool aan Nederland tot eind 1923 (Bijlage B van het verdrag). Voorts verklaarde zij zich bereid toe te staan, dat de in Duitsland gelegen mijnvelden, toebehorende aan de N.V. Nederlandse Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden (N.E.M.O.S.), zouden worden ontgonnen door het delven van mijnschachten, die zowel op Nederlands als op Duits grondgebied zouden kunnen liggen (Bijlage C, punten 1 t/m 4, van het verdrag). Daarenvens stond de Duitse Regering toe, dat jaarlijks van de produktie der op Duits grondgebied gelegen schachten tot 31 maart 1954 maximaal 1½ miljoen ton naar Nederland zou worden uitgevoerd en dat deze uitvoer beduidende faciliteiten zou genieten in de vorm van gedeeltelijke vrijstelling van heffingen en rechten (Bijlage C, punten 5 en 6, van het verdrag). Ten slotte werd een scheidsgerecht voorzien voor de beslechting van geschillen omtrent de uitvoering der overeengekomen transacties (Bijlage D van het verdrag).

Terstond na het wisselen van de onderwerpelijke nota's is een gemengde Nederlands-Duitse commissie ingesteld, welke

in eerste instantie tot taak heeft een ontwerp op te stellen voor de uitvoeringsbepalingen met betrekking tot bijlage C, paragraaf 1 tot en met 4, van het verdrag. Zulks geschiedde op verzoek der Nederlandse Regering, die deze aangelegenheid allereerst wenste te regelen.

Van het in evengenoemde paragrafen omschreven recht tot exploitatie der in Duitsland liggende N.E.M.O.S.-velden vanuit Nederland was nimmer gebruik gemaakt. Thans echter is de uitoefening van dit recht, dat door het verdrag zonder tijdelimiet wordt verleend, voor Nederland van groot gewicht. De verwerving van deze velden door de Staatsmijnen is voor een rendabele exploitatie van de Staatsmijn Beatrix van grote betekenis, terwijl zij, in groter verband gezien, voor de steenkoolproduktie van de E.G.K.S.-landen eveneens gunstig zal zijn.

De overdracht van de N.E.M.O.S.-velden aan de Staatsmijnen is onder meer afhankelijk van de uitslag der besprekingen in hogergenoemd Nederlands-Duitse commissie en tevens van een, aan een bepaalde termijn gebonden, overeenkomst tussen de Staatsmijnen en de N.E.M.O.S. Uit een oogpunt van beleid kwam het dan ook geboden voor de in de nota's vervatte overeenkomst terstond in werking te doen treden en eerst post factum de goedkeuring der Staten-Generaal te vragen. Dit wordt bovendien gerechtvaardigd door de omstandigheid, dat, zoals hiervóór reeds is gesteld, de notawisseling de wedertoepassing weliswaar in beginsel declareert, doch dat de concretering zal geschieden in de door de Gemengde Commissie voor te stellen specifieke regelingen, welke vermoedelijk de vorm van één of meer overeenkomsten zullen aannemen. Deze overeenkomsten zullen uiteraard zo spoedig mogelijk na hun totstandkoming aan de Staten-Generaal ter goedkeuring worden aangeboden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

W. DREES.

De Minister van Financiën,

HOFSTRA.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.